

vi have hørt denne Betragtning fra Ministerbordet. Hidtil have vi alle, baade Folketinget, Landstinget og Regeringen, været enige om, at Offerpligten selvstændig skal falde bort. At den meget ærede Minister holdt paa den særlige Fond, kan for saa vidt ikke undre, som det staar i Overensstemmelse med tidligere Regeringsstandpunkter. Men det skulde undre mig, om man fra deres Side, der ere direkte interesserede i denne Sag, vilde i Virkeligheden have dette Standpunkt opretholdt. Det kunde jo meget godt lade sig gøre. Der er intet i Vejen for, at man f. Eks. kunde opstille dette Fond som et særligt Aktiv paa Indtægtsfiden og dertil søje den Klausul, at af disse Penge skulle disse Udgifter udredes. Naar der da ikke var flere Penge, saa kunde der heller ikke bruges flere. Altsaa lukker man for det særlige Fond, saa er det tilsvarende Standpunkt, at der ligeledes lukkes af for Statskassen. Men jeg skulde tage meget fejl, om ikke de, der føle sig særlig økonomisk interesserede i Spørgsmaalet, vilde betragte sig som brøstholdne derved, at Nøglen til Statskassen blev vreden om. Jeg noterer endvidere, at den højtærede Minister udtalte sig ogsaa imod Afløsning af Tienden, gaaende ud fra den Betragtning, og ogsaa der vilde der blive Spørgsmaal om en fremtidig Værdiforringelse for det eventuelle kirkelige Fond, idet man nemlig vilde risikere at tabe den formodede Værditilvækst, som Tienden in natura nu har. Det er atter en Betragtning, som jeg tror vistnok er forholdsvis ny. Vi have gentagne Gange været paa Vej til at naa til en Tiendeafløsning, og jeg har ikke hørt, at den er strandet paa den Betragtning, at man fra Tiendeerens Side ikke kunde opgive Udgiften til en stigende Indtægt i Fremtiden. Det skulde vist heller ikke være saa usandsynligt, at den Betragtning overhovedet ikke beles af ret mange, at Udgiften til stigende Kornpriser skulde kunne løfte dem til at fastholde Tienden. Jeg tror, at man lige saa let kunde løse Kistvoen for, at Kornpriserne, og dermed Tiendens Værdi, kunne falde. Den højtærede Minister maa erindre, at det, hvorpaa Forhandlingen om Tiendeafløsningen i sin Tid strandede, det var Spørgsmaalet om Topmaal. Jeg tror ikke, der havde været noget væsentligt til Hinder for at naa til en Afløsning af Tienden, naar ikke det havde været, at Ejerne gjorde Forbring paa Topmaal. Men den Betragtning, at man overhovedet ikke kan indlade sig paa en Afløsning af disse Kornafgifter paa Grund af den formodede stigende Værdi, er ny, og jeg beklager det meget, fordi jeg tror, at den Interesse, der i alt

Fald har Spørgsmaalet om Præstelønningsloven oppe i Treferne, hviler for en væsentlig Del paa dette, at man derigennem lettere tror at kunne naa til Tiendeafløsning end ellers. Og det er ogsaa naturligt, at saa længe man staar over for private Interessser, lader sig sig vanskeligere opnaa, end naar man staar over for det offentlige, over for Staten. Og jeg maa søje dertil, at det er ikke, fordi der fra nogen Side er bleven fordret, at Tiendebyerne skulde tjene pekuntært ved en Tiendeafløsning. Der kan blive Strid om, hvad der er det fulde Bederlag for Tienden, og det have vi jo disputeret om, og det er klart, at den kan ikke saaledes ret beregnes i Penge; thi ingen kan sige, hvad det er værd for Tiendeerne i Stedet for Tienden at blive satte i Besiddelse af en disponibel Kapital, som Tienden jo ikke er. Der kan altsaa disputeres om, hvad Vægt der skal lægges paa det; men jeg interesserer mig ganske særlig for den Iver, hvormed man har arbejdet paa en Tiendeafløsning, fordi der ligger for mig et Udtryk for en Selvstændighedsfølelse deri. Det, man vil have udryddet, er denne Forstel mellem fri og ufri Jord, og jeg føler overmaade godt — jeg er nemlig ogsaa Besidder af ufri Jord — at det er ligesom et Fortidens Trællemærke, som indignerer os, som vi ville have rystet af os, og jeg tror, at de, der ere i Besiddelse af Tiendehedsfølelse, gøre vel i at se i roligere Tider at saa dette Spørgsmaal løst paa en rimelig Maade; thi det er sikkert, at kommer der Ufred og Uro i Landet, og kommer Bølgegangen til at gaa højt, saa vide vi af Erfaring, at saa er der intet Forhold, der hurtigere brister, hurtigere vil vælte over Ende, end Afgifter, der hvile paa Menigmand, paa en saa øjensynlig Ulighed som Forstellen mellem fri og ufri Jord.

Den højtærede Minister gjorde endelig gældende, at 4,000 Kr. pr. Td. Hartkorn er absolut for lidt. Ja, naar vi staa over for Statskassen, er det muligt; men nu høre vi fra mange ærede Medlemmers Side, at i Præsternes Besiddelse er den Jord ikke en Gang det værd (Afbrydelse). Ja, slet ingen Ting siger det ærede Medlem fra Kerteminde. De drive Jorden og saa ikke en Dres Indtægt deraf, hvorfor skulle vi altsaa ikke benytte dette, at der findes Jord i Hænderne paa Folk, som ikke ere i Stand til at skaffe sig nogen Indtægt af den. Jeg gaar ikke saa vidt som det ærede Medlem, jeg tror, der kan staffles nogen Indtægt af den, men ikke nogen Indtægt, der staar i Forhold til, hvad der kan vindes ud af Jorden, naar den kommer paa arbejdsdygtige Hænder. Hvorfor skulde vi da ikke søge at tilvejebringe